

Il trittico,

(ehk vanakreeka "Triptühhon", st kolmeosaline kunstiteos) — on üldnimetus kolmele lühiooperile "Mantel" (*Il tabarro*), "Õde Angelica" (*Suor Angelica*) ja "Gianni Schicci", mis valmisid Puccinil 1918. aastaks. Selleks ajaks oli ta kirjutanud kaheksa ooperit, nende hulgas ka üldtuntud "Boheem", "Tosca", "Madama Butterfly" ja

saanud kuulsaks nii Itaalias kui teistes Euroopa riikides Verdi järeltulijana.

20. sajandi alguses oli Itaalias levinud veristlik kunstivool, mis tekkis eelmise sajandi prantsuse naturalistliku kirjanduse mõjul. Veristlike ooperite süžeedes eelistati kujutada ühiskonna alamate kihtide elu, kus esines palju vägivalda, viha ja armukadedust, tegelastest sai oma äärmusesse aetud kirkede ohver ning kogu draama areng kulmineerus verises lõpplahenduses.

Veristlike lühiooperite laviini päästis

valla 1889. aastal Mascagni "Talupoja au" (*Cavalleria rusticana*) sensatsiooniline esietendus, mille aluseks oli Giovanni Verga samanimeline lühromaani.

Kolme kontrastse lühiooperi mõte tekkis Puccinil juba sajandivahetusel. Tema kirjutaja Giulio Ricordi oli sellele vastu, kartes tervikliku õhtu lammutamist üksikooperiteks, mida võidakse iseseisvatena lavastada ning välja anda erinevatekirjutuste poolt. Sellest hoolimata oli Puccini veendunud vajaduses teha midagi originaalset ja enneolematut, mis publikut šokeeriks.

Esimese ooperi süžee leidis ta 1913. aastal, külastades Pariisi Marigny teatrit. Seal mängiti Didier Goldi näidendit "La Houppelande" ("Mantel"), millel oli skandaalne menu oma naturalismi ja vulgaarse keele tõttu. "La Houppelande'iga" asus alguses tööle kirjanik ja poliitik Fernando Martini, kellega koostöö ei õnnestunud, ning seejärel Giuseppe Adami, kes oli ka

"Pääsukese" teksti autor. Ooperi libretos tehti muutusi üsna vähe, tegelased jäeti üldjoones välja emotsionaalselt värvikamate ja enam romantilistena. Samuti jäeti välja Goldi proosa vulgaarsused, uued värsid olid lüürilisemad.

Kahe teise lühiooperi libretod kirjutas 1916. aastal andekas itaalia ajakirjanik ja kirjanik Giovacchino Forzano, kes tegi endale nime ka laulja, teatridirektori ja stsenaristina. Esimene neist, "Õde Angelica", oli naiskoosseisule tegevuspaigaga kloostris ning kujunes helilooja lemmikuks. Teine oli komöödia "Gianni Schicchi", mille aluseks võttis Forzano lõigu Dante "Jumaliku komöödia" XXX laulust. Seda ooperit võrreldakse sageli Verdi "Falstaffiga", kuna ka Puccinil on see kergem ooper haruldus draamatiliste ja traagiliste kõrval.

Kuuendal juunil esietenduvad Estonia teatris G. Puccini lühiooperid "Mantel" ja "Gianni Schicchi".

Dirigent Arvo Volmer ja lavastaja Neeme Kuningas.